

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת שרון השכל
דב חנין

פ/20/3020

הצעת חוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (החזקה או שימוש לצריכה עצמית של סם מסוג קנבוס או שרף של קנבוס), התשע"ו–2016

1. תיקון סעיף 7 .1 בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג–1973¹, בסעיף 7, בסופו יבוא:
"ה) על אף האמור בסעיף קטן (ג), אדם שגילו מעל 21 שנים, שהחזיק או השתמש לצריכתו העצמית בלבד בסם מסוג קנבוס או שרף של קנבוס ולא עבר יחד עם עבירה זו עבירה נוספת מסוג פשע או עוון, דינו – קנס עד 300 שקלים חדשים; ואולם, אם עבר את העבירה במקום ציבורי כמשמעותו בחוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג–1983², דינו – קנס עד 1,500 שקלים חדשים.
(ו) על אף האמור בסעיף 221 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב–1982³, עבירה על הוראת סעיף קטן (ה) היא עבירת קנס, ששיעורה 300 שקלים חדשים או 1,500 שקלים חדשים בהתאם לקבוע בסעיף קטן (ה)".

דברי הסבר

מטרת הצעת החוק היא למנוע רישום פלילי מיותר לציבור המשתמשים בקנבוס לשימוש עצמי בלבד שהם מעל גיל 21, ושאינם מבצעים יחד עם עבירה זו, עבירה נוספת מסוג עוון או פשע (כגון גניבה, או נהיגה תחת השפעה).

מוצע לקבוע כי עבירה של החזקה או שימוש לצריכה עצמית של סם הקנבוס קנס, היא עבירת קנס

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.

² ס"ח התשמ"ג, עמ' 148.

³ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

ששיעורה 300 שקלים חדשים על עבירה של החזקה או שימוש עצמי, ו-1,500 שקלים חדשים על שימוש או החזקה לצריכה עצמית במקום ציבורי המנוי בחוק.

למעלה ממיליון ישראלים צורכים קנבוס בצריכה מזדמנת וציבור המשתמשים ברובו אינו ציבור עברייני. מדובר באנשים נורמטיביים מכל שכבות האוכלוסייה, אנשי אקדמיה, אנשי ציבור ועוד, אשר צורכים קנבוס בשעות הפנאי. אותם אנשים נורמטיביים, שלא מבצעים עבירות נוספות אגב השימוש וההחזקה בסם קנבוס, הם אנשים אשר לא מקיימים אורח חיים עברייני ולכן לא צריכים להיתפס בעיני החוק כעבריינים.

מחקרים רבים, וביניהם דוח של ועדה בין לאומית לבחינת מדיניות הסמים העולמית שהוגש ביוני 2011 לאו"ם, אשר מובא בדוח על דה-קרימינליזציה (אי הפללה) של השימוש בסמים (מרכז המחקר והמידע של הכנסת, (אוגוסט 2011)) עסקו בדה-קרימינליזציה של השימוש בסמים, והמליצו בין היתר, להפסיק את הקרימינליזציה של העושים שימוש בקנבוס לצריכה עצמית בלבד.

ממצאים מעידים כי מרבית עבירות הסמים שבהן נפתחו תיקים, הן עבירות של שימוש והחזקה ורק מיעוט העבירות הן עבירות סחר (כ-16%-18% מעבירות הסמים). הפללת צרכני הקנבוס אינה תואמת את הלכי הרוח של מדינה חופשית ודמוקרטית, היא מהווה פגיעה בזכויות הפרט, ויתרה מכך, היא עלולה להוביל אזרחים נורמטיביים ושומרי חוק למעגל הפשע.

הצעת חוק זו לא נועדה לעודד שימוש בקנבוס או ליצור הצהרה חברתית המעודדת את השימוש. נהפוך הוא. הצעת החוק משאירה את הקנבוס כסם אסור בפקודת הסמים המסוכנים וקובעת קנס למי שיצרוך אותו במקומות ציבוריים או למי שהחזיק את סם בכמות העולה על הכמות לשימוש עצמי אך שלא נועדה למסחר. יחד עם זאת, הצעת חוק זו תמנע את הפיכתם של אנשים בוגרים ונורמטיביים, שמלאו להם 21, לעבריינים בעיני החוק. הצעת החוק תאפשר את המשך חייהם הרגילים והמקצועיים ואת תרומתם לחברה, ותמנע את הפגיעה הצפויה להם כתוצאה מרישום פלילי.

תועלת נוספת שתצמח מהצעת החוק היא חסכון כלכלי של סכומים עצומים המושקעים באכיפת החוק, והקלה על העומס הרב ממילא שיש על מערכת המשפט, אשר נאלצת לטפל באלפי תיקים פליליים בגין שימוש והחזקה של קנבוס לשימוש עצמי מדי שנה.

את הסכומים שיחסכו ניתן יהיה להפנות לטיפול במכורים לסמים קשים, לחינוך ולהסברה.

הצעת חוק בנושא דומה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת תמר זנדברג וקבוצת חברי הכנסת (1814/20/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו באייר התשע"ו – 23.5.16

